Cena za egzemplarz 15 groszy.
Cena za egzemplarz 15 groszy.

KATOLIK POLSKI

„KATOLIK POLSKI" wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje na miesiąc 3.— zł.

Redakcja i Administracja: Katowice, ul. św. Stanisława 4. TELEFON 1414. P. K. O. Katowice 304.540.

ZA OGŁOSZENIA płaci się 15 groszy za wiersz milimetrowy. Wiersz reklamowy 60 groszy. Na pierwszej stronie 80 groszy.

Nr. 212 Katowice, sobota 14-go września 1929. Rok V

Watykan zakupuje papiery wartościowe.

Rzym. (Tel. wł.) Dzienniki donoszą, że Watykan z funduszów, płaconych przez rząd włoski z tytułu układu laterańskiego polecił zakupić za całą sumę różnego rodzaju papiery wartościowe, a w głównej mierze papiery przemysłowe. Miedzy innemi zakupionemi papierami wartościowemi znalazł sie pokaźny pakiet obligacyj polskiej pożyczki państwowej, emitowanych we Włoszech, a zabezpieczonych na dochodach polskiego monopolu tytoniowego. Jak z tego wynika, Watykan stał się wierzycielem Państwa Polskiego.

Goście zagraniczni na wystawie.

Poznań. W związku z bliskim terminem zamkniecia wystawy, wybierają sie do Polski liczne wycieczki zagraniczne. W końcu przyszłego tygodnia przyjeżdża do Poznania wycieczka grecka. W dniu 18 bm. przybywa wycieczka węgierska w ilości 60 osób, dnia zaś 20 bm. przyjeżdża 83 studentów perskich. Z wycieczek dziennikarskich zapowiedziane są wycieczki dziennikarzy włoskich, szwajcarskich i berlińskich. Dnia 15 b. m. wyjeżdża z Paryża wycieczka uczniów szkół francuskich, zaś 20 bm. zwiedzą wystawę konsulowie państw obcych z Warszawy. (PAT.)

Pożar fabryki samolotów.

Poznań. Ubiegłej nocy wybuchł z niewiadomej przyczyny groźny pożar w fabryce samolotów spółki akcyjnej „Samolot" w Ławicy pod Poznaniem. Spłonęły 2 hangary i część fabryki. Wraz z hagarami padło pastwą ognia 6 samolotów gotowych, 6 prawie wykończonych i 10 będących w budowie. Szkody bardzo znaczne. Prowadzone jest dochodzenie celem wykrycia przyczyny pożaru. (PAT.)

Reforma ubezpieczeń od bezrobocia.

Berlin. W czwartek odbyło się posiedzenie gabinetu Rzeszy łącznie z gabinetem pruskim w sprawie reformy ubezpieczeń od bezrobocia. Jak donosi Biuro Wolffa, obrady będą trwały w dalszym ciągu przy udziale przedstawicieli pozostałych państw związkowych. (PAT.)

Zmiany w dyplomacji niemieckiej.

Rzym. Jak słychać w tutejszych kołach dyplomatycznych, ambasador niemiecki przy Kwirynale ma wkrótce ustąpić, na jego zaś miejsce byłby mianowany von Schubert, podsekretarz stanu w niemieckim ministerstwie Spraw Zagranicznych. Na miejsce Schuberta wymieniają jako najprawdopodobniejszą kandydaturę posła niemieckiego w Warszawie Rauschera.

Fabrykant raciborski wypadł z pociągu.

Berlin. (Tel. wł.) Na linji kolejowej pomiedzy Wrocławiem a Berlinem niedaleko stacji Fürstenberg nad Odrą, znaleziono zwłoki fabrykanta Hansa Zweiga z Raciborza, w nocnem ubraniu. Jak sie okazało Zweig wypadł z wagonu sypialnego pociągu pospiesznego wskutek otwarcia fałszywych drzwi.

Niemcy zakazali przedstawienia polskiego w Zabrzu.

Pragnąc zatrzeć fatalne wrażenie wypadków opolskich, dyrekcja teatru niemieckiego w Bytomiu zaproponowała stronie polskiej rozpoczęcie występów gościnnych Teatru Polskiego na Śląsku Opolskim już w miesiącu wrześniu.

W myśl wielokrotnych obietnic niemieckich odbyć się miał w piątek pierwszy występ gościnny teatru katowickiego na Śląsku Opolskim, a mianowicie w mieście Zabrzu.

Przedstawienia wrześniowe miały odbyć się stosownie do solennych przyrzeczeń dyrekcji teatru niemieckiego w Bytomiu, niezależnie od toczących się pertraktacyj w sprawie zasadniczego uregulowania przedstawień teatralnych na Górnym Śląsku. Pertraktacje te napotykały na wielkie trudności z powodu stanowczego przeciwstawienia się Niemców w urządzaniu polskich występów gościnnych w Opolu. Dążąc do wywarcia na tok pertraktacyj silnej presji, Niemcy zakazali w ostatniej chwili zapowiedzianego już od kilku tygodni polskiego występu teatru katowickiego w Zabrzu. Teatr w Zabrzu został prawie zupełnie wysprzedany, wobec czego zarówno teatr katowicki, jak i organizacje polskie na Śląsku Opolskim, narażone są na poważne straty materjalne.

To wystąpienie czynników niemieckich opinia polska przyjmie z usprawiedliwionem oburzeniem. Tak wysoce nielojalne zarządzenie niemieckie w żadnym wypadku nie posunie naprzód kwestji uregulowania przedstawień teatralnych na Górnym Śląsku.

O wolny handel.

Genewa. W czwartek pracowały komisje Zgromadzenia. Szczególnie interesujące były obrady komisji drugiej, gdzie wysłuchano raportu Breitscheidta o pracach organizacyj gospodarczych Ligi Narodów. Mówca przypomniał szczegółowo prace, dokonane w roku ubiegłym, a mianowicie raport Komitetu Ekonomicznego o podstawach handlu obecnej polityki handlowej. Mówca przypomniał dalej o podpisaniu konwencji międzynarodowej, tyczącej się zakazu wywozu i przywozu. Konwencja ta winna wejść w życie z końcem bież. miesiąca, jak wiadomo jednak, nie wejdzie ona w życie w tym terminie, gdyż nie otrzymała do tej chwili potrzebnej ilości ratyfikacji.

Polska konwencji tej nie może ratyfikować z powodu utrzymania zakazu Niemiec odnośnie węgla i produktów gospodarstw rolnych.

W zakończeniu mówca zgłosił projekt rezolucji dla Zgromadzenia:

1. by Zgromadzenie zaleciło członkom Ligi przyjęcie zasad, opracowanych przez Komitet Ekonomiczny odnośnie do systemu taryf i klauzuli największego uprzywilejowania,
2. by Zgromadzenie zawezwało zainteresowane rządy do usunięcia przeszkód wejścia w życie konwencji o zniesieniu zakazu przywozu i wywozu,
3. by zwołana na dzień 3 listopada br. międzynarodowa konferencja co do sytuacji prawnej osób i przedsiębiorstw zagranicznych odniosła się przychylnie do opracowanego przez Komitet Ekonomiczny projektu konwencji.

W piątek spodziewane są przemówienia Loucheura i Grahama, którzy po południu naradzali się nad zgłoszeniem wspólnych propozycyj co do dalszych spraw gospodarczych i finansowych. (PAT.)

Dalsze aresztowania zamachowców w Niemczech.

Berlin. Akcja przeciwko organizacji terorystycznej zataczą coraz szersze kręgi. „Berliner Tageblatt" zapowiada, że przeprowadzone zostaną liczne dalsze aresztowania. Dziennik podkreśla niezwykle energiczną i sprawną działalności policji, która znalazłszy odrazu nici, podjęła śledztwo na szeroką skalę, zachowując przytem całkowite milczenie aż do chwili przeprowadzenia aresztowań, które zaskoczyły aresztowanych. Wśród znalezionych dokumentów wpadły podobno w ręce policji plany różnych budynków państwowych, m. in. plan ministerstwa spraw wewnętrznych, wskazujący wyraźnie na to, jakie budynki miały paść ofiarą nowych zamachów.

Berlin. Biuro Wolffa donosi, że przesłuchiwanie podejrzanych o zamachy bombowe osób, doprowadziło częściowo do pozytywnego wyniku. Mianowicie jeden z zaaresztowanych przyznał się, iż był obecny przy jednym zamachu. Nazwisko tego aresztowanego pozostaje w interesie dochodzenia na razie w tajemnicy. (PAT.)

Komunistyczna „Welt am Abend" podaje, iż aresztowany pod Wrocławiem przywódca Landvolku, Hamkens, który odbywał podróż propagandową po całym Śląsku, był właśnie w trakcie przenoszenia działalności zamachowej ze Szleswigu na Śląsk, gdzie usiłował stworzyć organizację terorystyczną. (PAT.)

Ojciec św. o akcji katolickiej w Polsce.

Kardynał-sekretarz stanu Gasparri nadesłał do Prymasa Polski, kardynała Hlonda następujące pismo:

Z wielką radością swego serca patrzy Ojciec św. na rozwój Akcji Katolickiej w diecezjach Polski, która położyła już tak wielkie zasługi w dziedzinie apostolstwa katolickiego i w nawracaniu ludów Europy wschodniej. To też z żywem zadowoleniem powziął Papież wiadomość, że sprawa krzewienia i utrwalenia Akcji katolickiej w Polsce zajmuje naczelne miejsce w szeregu ważnych zagadnień, które będą omawiane na najbliższej konferencji Episkopatu.

Ufa Ojciec św., że chwalebne tradycje i zasługi dziejowe katolickiej Polski, która niegdyś była przedmurzem kultury rzymskiej i wiary chrześcijańskiej przeciw groźnym napadom pogańskiego barbarzyństwa, zepsucia muzułmańskiego i odszczepieństwa schyzmy, nietylko się dalej snuć będą nieprzerwanem pasmem, ale się ustawicznie będą pomnażały w zgodnej pracy nad religijnem i obywatelskiem odrodzeniem narodu, co Ojciec święty przy niejednej uroczystej sposobności określił jako „współudział świeckich w hierarchistycznem apostolstwie Kościoła".

Akcja ta w swem istotnem znaczeniu wiąże się z wewnętrznem życiem kościelnem, a początkami swemi sięga czasów samych apostołów, którzy do chętnej współpracy nad szerzeniem drogocennych skarbów nauki chrześcijańskiej powoływali i dojrzałych mężów i niewiasty bogobojne, dzielną młodzież i wszystkie stany społeczne, a nawet niewolników i wyzwoleńców, uważając wszystkich za wyzwolonych i uszlachetnionych w Chrystusie. Podobnie i dzieje Waszej Polski podają nam niemało przykładów takiego pożytecznego apostolstwa, zarówno w walce z zakusami pogaństwa i herezji, jak w pracy nad podtrzymaniem i rozwojem życia chrześcijańskiego, zwłaszcza przez podziwu godne przykłady cnoty i męstwa chrześcijańskiego nawet w młodym wieku, jak n. p. u owych dwuch anielskich wzorów młodzieży: św. Kazimierza i św. Stanisława Kostki, którzy swym wpływem apostolskim po dziś dzień zbawiennie oddziaływają na waszą młodzież.

Lecz za dni naszych apostolska współpraca osób świeckich z hierarchją stała się tem większą i gwałtowniejszą potrzebą, że rosną i mnożą się choroby, toczące społeczeństwo, a rzednieiące, niestety, zastępy kapłanów nie mogą sprostać potrzebom duchowym ludu wiernego, które z dnia na dzień stają się cięższe i liczniejsze. Z tych powodów Ojciec św. oświadczył już w swej Encyklice „Ubi arcano Dei", że współpraca ludzi świeckich z duchowieństwem stanowi dziś poniekąd cześć życia chrześcijańskiego i posłannictwa kapłańskiego. Z tychże powodów Jego Świątobliwość nie

szczędzi uznania i zachęty biskupom i całemu duchowieństwu do opatrznościowego szeregowania gorliwych katolików w zwartych i karnych organizacjach w tym celu, by te doborowe zrzeszenia oddały się na usługi hierarchji i współpracowały z nią w obronie, szerzeniu i zastosowaniu zasad nauki katolickiej nietyko w życiu jednostek, ale także w życiu rodzinnem i publicznem, przyczyniając się w ten sposób w wielkiej mierze do odbudowy i krzewienia Królestwa Chrystusowego w całem życiu społeczeństwa.

Ale zarazem pragnie Ojciec św. podkreślić to, co już liczne enuncjacje papieskie podnosiły, a mianowicie, że Akcja katolicka w swej istocie i ze względu na swój cel jest akcją ściśle religijną. Dotyczy ona ogółu katolików bez różnicy płci, kultury i stanowiska społecznego, a chociaż ujmuje ich w organizacje, mające swe odrębne cele bezpośrednie, zastosowane do szczególnych warunków członków, to jednak łączy ich prace dla wspólnych interesów i to we wszystkich dziedzinach, zarówno religijnej, jak obywatelskiej, w rodzinie i w szkole, w życiu prywatnem i publicznem.

Z natury i z celu Akcji katolickiej wynika konieczność jej bezwzględnej łączności z Kościołem i uległości wobec hierarchji katolickiej, od której jedynie może otrzymać mandat i kierownictwo. Ta jej właściwość, jak również całe jej apostolstwo, skierowane ku szerzeniu znajomości i miłości Chrystusa Króla, wymaga gruntownego przygotowania duchowego. Takie wyrobienie winno być niewątpliwie bezpośrednim celem poszczególnych organizacyj, zwłaszcza młodzieńczych, ale jest ono nieodzowne także dla tych, którzy mają udział w zarządach organizacyjnych, ponieważ lubo Akcja Katolicka nie spełnia funkcji kierowniczej w zakresie teoretycznym, lecz ma zadanie wyłącznie wykonawcze w dziedzinie praktycznej, powinna jednak na czoło całej organizacji i działalności stawiać ludzi, którzy się do tego trudnego posłannictwa uprzednio przygotowali przez duchowe urobienie umysłu i serca.

Z tego względu więc Akcja Katolicka korzystać będzie przedewszystkiem z pracy innych katolickich dzieł i instytucyj, osobliwie tych stowarzyszeń i organizacyj, które sposobią do głębszego życia chrześcijańskiego. Nadewszystko zaś obejmie ona katolickie organizacje młodzieży, która z łatwością i zapałem podejmuje się czynnego apostolstwa, ale wprzód powinna przejść dobrą szkołę życia wewnętrznego, z którego wszystkie zewnętrzne czyny czerpią swą treść i skuteczność nadprzyrodzoną.

Wreszcie z Akcji Katolickiej wynosić będą katolicy najwznioślejsze natchnienie i najskuteczniejszą podnietę do udziału w życiu publicznem w zakresie obowiązkowej współpracy obywateli katolików dla dobra ogólnego i dla pomyślności społeczeństwa.

Wszelako Akcja Katolicka zgodnie ze swą naturą i powyższymi celami nie tworzy, jako taka, żadnego stronnictwa i nie służy ani prywatnym interesom, ani specjalnym celom politycznym. Trzymać się ona będzie poza i ponad stronnictwami politycznemi i poza ich, choćby słusznemi, walkami, pozostawiając w tym względzie jednostkom swobodę osobistych sympatji i postępowania, oczywiście w ramach nauki katolickiej i pod warunkiem należytego ustosunkowania interesów podrzędnych i prywatnych do ogólnych i najwyższych.

Mając niezawodną ufność, że najbliższa konferencja Episkopatu osiągnie w zupełności zamierzony cel i ku wielkiemu rozwojowi poprowadzi sprawę katolicką w szlachetnym kraju polskim, Ojciec Święty życzy tym pracom najlepszego powodzenia, a w zadatek obfitych natchnień i łask niebieskich zasyła z całego serca Apostolskie Błogosławieństwo Waszej Eminencji i poszczególnym członkom Episkopatu, biorącym udział w konferencji.

Przegląd polityczny

Nieudane połączenie N.P.R. i Chadecji.

W ubiegłym tygodniu odbył się w Poznaniu zjazd Nar. Partji Robotniczej prawicy. Swego czasu zapowiadano, że toczą się między tą partją, a Chrz. Dem. układy o połączenie się w jedno stronnictwo. Decyzja ostateczna miała zapaść na zjeździe. Tymczasem, jak okazuje się ze sprawozdań, zamieszczonych w pismach tej partji, zbyt wielkiej chęci do połączenia takiego, za którem przedewszystkiem przemawiali gorąco przedstawiciele Śląska, nie można było zauważyć wśród delegatów. Dlatego też ograniczono się tylko do mdłej i nic nie mówiącej rezolucji o współdziałaniu ze wszystkimi czynnikami, bliskimi sobie pod względem pogramowym.

Najciekawszem jednak było wypłynięcie na widownię i wybranie prezesem rady naczelnej p. Popiela, który skompromitowany fatalnie w czasie procesu gen. Żymierskiego o nadużycia przy dostawach wojskowych, musiał zrezygnować z mandatu poselskiego i z godności w stronnictwie. Wysunięcie obecnie p. Popiela znowu na czoło stronnictwa nie przysporzy stronnictwu chwały ani wziętości.

O konferencję rządu polskiego ze stronnictwami.

Projekt prezesa ministrów, Świtalskiego, mający na celu zwołanie konferencji przywódców stronnictw celem obmyślenia sposobów rzeczowego rozpatrywania przez sejm budżetu, rozważany jest obecnie przez zarządy klubów sejmowych. Ogromny ambaras mają kluby z tym projektem głównie z powodu zapowiedzianego udziału w konferencji marszałka Piłsudskiego. Narazie decyzję powzięli tylko narodowi demokraci, którzy w długim liście, skierowanym do marszałka Sejmu, Daszyńskiego, oświadczyli, że nie będą uczestniczyli w konferencji. Motywują oni odmowę tem, że dotychczasowe stanowisko rządu, a zwłaszcza marsz. Piłsudskiego nie uprawnia do nadziei, by taka narada mogła przynieść pożądane skutki. Natomiast starania o lepszą pracę nad budżetem powinny odbywać się na terenie sejmu.

Klub Piasta uzależnił swą decyzję od tego, jakie będą szczegóły, którymi ma się zajmować konferencja. Inne kluby nie powzięły jeszcze decyzji.

Niewdzięczni Rosjanie.

Po wybuchu zatargu pomiędzy Rosją a Chinami, zwróciła się Rosja do rządu niemieckiego z prośbą o opiekę nad jej obywatelami w Chinach. Niemcy, jako że ciągle jeszcze marzą o zadzierżgnięciu ścisłych stosunków z Rosją, podjęły się skwapliwie tej misji, aby przysłużyć się Rosjanom i pozyskać ich wdzięczność. Zdaje się jednak, że się przerachowali. Przed kilku dniami rząd rosyjski wystosował bowiem do Niemców notę, w której skarży się na nowe gwałty, popełniane przez Chińczyków na obywatelach rosyjskich i na bardzo nikłe wyniki opieki niemieckiej. Nota mówi o okropnych stosunkach, panujących w obozie koncentracyjnym, o odcinaniu głów obywatelom rosyjskim, znikaniu bez śladu ludzi i t. d.

Te zarzuty oburzyły bardzo Niemców. Rząd odpisał w ostrej formie Rosjanom, że nie spodziewał się takiej niewdzięczności temwięcej, że uczynił wszystko, by wpłynąć na Chińczyków w sensie ludzkiego traktowania Rosjan. Aby podołać zadaniu, personał konsulatów w Chinach został powiększony, niemiecki konsul generalny w Charbinie zwiedził osobiście obóz koncentracyjny, w którym umieszczono 968 i stwierdził, że warunki są pod każdym względem dobre. Natomiast wszystkie inne wiadomości, rozpuszczane przez Rosjan o torturach, okazały się nieprawdziwe, lub są gołosłowne. Rząd niemiecki przestrzega zatem Rosjan, by powstrzymali się od stosowania nieuzasadnionego odwetu na Chińczykach, mieszkających w Rosji, co mogłoby zaostrzyć jeszcze bardziej stosunki.

Niemcy jakoś nieszczególnie wychodzą na miłości do Rosjan. Potracili już w Rosji dużo pieniędzy a teraz rozczarowują się do nich — zamiast bowiem wdzięczności, spotykają ich zatrzuty. Ale to ich jeszcze nie uleczy. Muszą sobie jeszcze bardziej poparzyć palce, zanim się przekonają, że z bolszewikami nie można żyć w przyjaźni.

Nowa klęska Habibullaha.

Zdaje się, że gwiazda syna woziwody zaczyna blednąć. Oto nadeszły z Afganistanu wiadomości, że ostatnie zwycięstwo Nadir Khana pogorszyło znacznie położenie Habibullaha. Dwa plemiona, Maksud i Wazir odwróciły się od syna woziwody i wzmocniły szeregi Nadir Khana o 9000 żołnierzy. W walce, jaką wzmocnione w ten sposób wojska stoczyły, Habibullah poniósł nową klęskę. Oddziały plemienia Wazir maszerują na stolicę Kabul, aby stamtąd przepędzić Habibullaha. Ostateczne zwycięstwo Nadir Khana, jest według doniesień dzienników angielskich kwestją najbliższego czasu.

Legendy i Fantazje.

Astryd. 10 (Ciąg dalszy.)

— Mógłbym przebaczyć jej — dodał. — Mógłbym wziąć ją znów w swe ramiona. Mógłbym zrobić z niej jeszcze swą królową. Lecz niemniej pozostałaby dusza ma na wygnaniu. O piękna, młoda kobieto, która podjęłaś się kłamstwa. Przy tobie nie ma już bezpieczeństwa.

Astryd nagle powstała.

— Nie mów tak! — zawołała. — Wolę umrzeć. Wierz mi.

I opowiedziała mu, jak marzyła, by być przez czas jakiś królewną, jak błagała barda Hialte, by towarzyszył jej do Kungahalli i jak uległa pokusom.

— Gdy ujrzałam cię, królu Olafie, — rzekła — zapomniałam o wszystkiem, by należeć do ciebie. Zdawało mi się, że dałabym się zabić z radością, by módz choć jeden dzień być twoją żoną.

— To co uważałaś za igraszkę, miało dla mnie najpoważniejsze znaczenie — odpowiedział. — Przyszłaś powiedzieć mi: „Jestem tą, której pożądałeś tak żywo, jestem szlachetną dziewicą, którą w marzeniach swych o sławie tak bardzo zdobyć pragnąłeś.“ A byłaś jeno kłamliwą niewolnicą! Wiedz Astrydo: tęskniłem tak do Ingegerdy, jak jeszcze żaden mężczyzną nie tęsknił do kobiety. Chciałem uczepić się jej na podobieństwo dusz zmarłych, zawieszonych u aniołów, unoszących je do nieba. Miałem nadzieję, że wielka jej pobożność pozwoli mi żyć bez grzechu. Sam jestem za słaby. Byłaby mi ona pomocą! Byłaby mi pomocą!...

— ...O Boże, — dorzucił — dlaczego nie zezwoliłeś, by przyszła do mnie królewna, w której sercu niema jednej złej myśli!

Osłabł, a niemoc rozpaczy zaciężyła nad jego duszą.

— Nie mogę walczyć. Ulegnę. Czyż nie byłem powołany przez Ciebie, o Boże, by dorównać Twym apostołom i męczennikom? Ale nie przysłałeś mi kobiety, zdolnej podtrzymać mnie na mej drodze; i wiem teraz, że korona świętych nie dla mnie.

Zamilkł. Astryd zbliżyła się do niego.

— Królu Olafie, Hialte i królewna uprzedzili mnie, że jesteś więcej, niż bohaterem nieustraszonym i szlachetnym królem. Ale nie chciałam im wierzyć. Dopiero, gdy pożyłam u twego domowego ogniska, zaczęłam lękać się ciebie. Żyć pod twoim wzrokiem było dla mnie męką, gorszą od śmierci. Wióry spalone na twej dłoni, śmierć oddalająca się na twe skinienie, wszystko to przerażało mnie. I chciałam umrzeć, nim dowiesz się, że cię oszukałam.

Król nic nie odpowiedział. Oczy miał wzniesione ku niebu.

— Każdy dzień, każda godzina przy tobie były dla mnie męką, królu Olafie, chciałam rzucić się do rzeki, by cię uwolnić od siebie. Święty nie może mieć przy swoim boku kłamilwej niewolnicy.

Król milczał. Astryd podniosła wzrok i nagle wykrzyknęła:

— Królu Olafie, twarz twoja lśni!

Podczas gdy mówiła Astryda, Bóg otworzył oczy królowi. Zobaczył jak gwiazdy opuszczały swe siedlisko i zlatywały, niby rój pszczół. Połączyły się dokoła jego głowy, tworząc djadem olśniewający.

—Astrydo — rzekł ze drżeniem — Bóg do mnie przemówił. Powiedziałaś prawdę. Zostanę jednym z jego Świętych.

Głos drżał mu ze wzruszenia, a oblicze rozjaśniało noc. Ostatnia nadzieja zamarła w duszy Astrydy.

— Żegnam cię — rzekła. — Wiem, kim jesteś. Myśl o mnie z dobrocią i litością. Żyłam dawniej bez radości i szczęścia. Bito mnie. Odziewano w łachmany. Przebacz mi. Miłość moja nie wyrządziła ci krzywdy.

Oddalała się; ale Olaf, budząc się z ekstazy, pobiegł za nią.

— Dlaczego odchodzisz? — szepnął.

— Muszę odejść — odpowiedziała cichym głosem — jesteś święty.

— Właśnie dlatego powinnaś zostać — rzekł — Byłem dotychczas tylko biednym człowiekiem, który drżał i lękał się złego. Byłem jeno biednym królem ziemskim, za biednym, by przebaczyć ci. Jeżeli jesteś słabą, mniejsza o to! Jestem rycerzem boskim. Jeżeli upadniesz, podźwignę cię. Jestem wybrańcem Boga, Astrydo. Nie, możesz wyrządzić mi krzywdy, a ja dopomódz ci mogę. Bóg tak sowicie obdarzył mnie swą miłością, że nawet nie zdaje mi się, abyś była źle postąpiła.

Objął ją łagodnie; wsparł na swem ramieniu głowę młodej kobiety, która słaniała się i łkała; i razem iść poczęli ku siedzibie królewskiej.

Margareta, królewna Pokoju.

Oto co nastąpiło, gdy Margareta, królewna Pokoju, udająca się do Norwegji dla poślubienia króla Magnusa Barfort, przybyła do Storgardsbynu w Westrogotji, nieco poniżej Kungahalli.

Pierwsze dostrzegły ją ze szczytu wzgórza dwie stare kobiety., zbierające mech w lesie. Natychmiast porzuciły swe ciężary i pobiegły do wioski z nowiną, że coś jasnego i ślicznego jechało w dali na ścieżce leśnej. Ale nikt nie chciał uwierzyć im. „Biada oczom waszym pociemniałym! — wołano. — Widziałyście jeno opary trzęsawisk, tańczące dokoła rudych pni sosen.“

(Ciąg dalszy nastąpi).

Woldemaras o Pleczkajtisie.

Berlin. Premjer Woldemaras oświadczył przedstawicielom prasy, że rząd litewski nie ma narazie zamiaru zgłoszenia wniosku o wydanie Litwie Pleczkajtisa. Sprawa wydania Pleczkajtisa mogłaby, jak oświadczył Woldemaras, stać się aktualną dopiero po odsiedzeniu przez niego kary w Niemczech. Ponieważ zaś grozi mu kara 8-letniego więzienia, Woldemaras uważa, że trudno będzie poruszyć teraz sprawę wydania Pleczkajtisa.

Korespondent kowieński Tel. Union donosi, że Woldemaras, zapytany, dlaczego tak nagle wrócił z Genewy, udzielił odpowiedzi, która zaskoczyła wszystkich. Premjer litewski miał bowiem dać do zrozumienia w swej odpowiedzi, że w związku z aresztowaniem Pleczkajtisa obawiał się, że mógłby być przygotowany dalszy zamach przeciwko rządowi litewskiemu.

Mussolini zrezygnował z sześciu ministerstw.

Rzym. Obecni podsekretarze stanu spraw zagr., kolonij, wojny, marynarki, lotnictwa i robót publicznych zostali mianowani ministrami odnośnych resortów. Jednocześnie ministerstwo oświaty publicznej zostało przemianowane na ministerstwo wychowania narodowego, zaś ministerstwo gospodarstwa na ministerstwo rolnictwa i lasów. Na czele pierwszego z wyżej wymienionych urzędów stanął Giuliano, zaś na czele drugiego Acerbo. (PAT.)

Plebiscyt w Niemczech.

Berlin. Komitet, przygotowujący plebiscyt przeciwko planowi Younga, ogłosił obszerną deklarację, formułującą cele i taktykę całej akcji. Deklaracja wysuwa jako główne zadanie całej akcji obalenie tezy o winie Niemiec za wybuch wojny. Na tej akcji ma się oprzec dalsza praca komitetu, wysuwająca jako konsekwencje żądanie nowej rewizji sprawy reparacyjnej.

Anglja i Rosja.

Londyn. Rząd brytyjski przesłał rządowi sowieckiemu za pośrednictwem rządu norweskiego notę, w której wyraża gotowość podjęcia narad nad sposobem wznowienia stosunków między obu krajami. Rząd brytyjski zawiadamia w swej nocie, że gotów jest prowadzić narady w terminie dogodnym dla obu stron. Nota brytyjska uważana jest za odpowiedź na niedawne oświadczenie Litwinowa, złożone w Moskwie. Dotychczas odpowiedź moskiewska na tę notę jeszcze nie nadeszła. (PAT.)

Rozbrojenie morskie.

Londyn. Ambasador Stanów Zjednoczonych w Londynie generał Dawes złożył wizytę premjerowi Macdonaldowi i wręczył mu odpowiedź swego rządu na propozycje porozumienia morskiego, zgłoszone niedawno przez Wielką Brytanję. (PAT.)

Kto wygrał?

Warszawa, 13. 9. W dniu wczorajszym, jako piątym dniu ciągnienia V-ej klasy 19-ej Loterji Państwowej padły wygrane na następujące N-ry:

75 000 zł. Nr. 138994.

10 000 zł. Nr.: 3051 55863 102271 112996 114880 123683 129772.

5000 zł. Nr.: 10155 131625.

3000 zł. Nr.: 16107 30495 75356 133044 157201 161620 164496 181106.

2000 zł. Nr.: 15405 45568 58648 98681 99146 133032 140491.

Po 1000 zł. na N-ry: 10998 12549 14154 20726 29695 36157 57046 61006 74720 76517 77515 88215 100097 102862 105578 105612 112041 115891 117257 122876 129377 133735 135754 141282 152440 168772 173658 177084 177087 182025.

Po 600 zł. na N-ry: 8309 11459 12146 14173 17522 23674 32963 34890 37720 46663 52698 59060 64548 68914 84564 94329 105859 106122 106284 106632 113025 175143 183747.

Po 500 zł. na Nr-y: 530 780 2403 2624 3953 4039 4840 5902 6443 9864 12941 13465 14422 14517 16332 20242 20770 20843 24899 26013 26106 26651 27066 29546 29784 31852 33682 35810 38753 39004 43356 44749 46522 47376 49924 52145 52170 53198 56936 58582 58785 62100 64717 66562 68059 68063 68854 68933 69689 70034 70632 71399 72293 75934 77909 79509 83555 83734 84263 85980 86530 88829 90173 90727 92474 93785 95302 95336 95843 98698 99024 100024 100679 101651 101826 103652 103960 105131 105131 105190 108496 113425 114695 114951 115167 115937 116229 116602 116702 116808 116840 117834 118630 119110 119343 120240 121464 121889 122429 124049 124131 127635 127934 129778 130002 131780 136907 137550 137769 138904 138972 139445 140623 140782 141503 142084 142448 142558 142630 142861 143925 143979 144879 145506 146254 146918 148943 150607 151713 154393 156074 156083 156167 156560 157164 157416 158687 159970 160085 162462 162720 163772 165163 165252 166026 169293 169570 172410 176363 176560 177160 177651 177917 180883 181959.

Sprawy towarzystw.

Król. Huta. W niedzielę, dnia 15 września wiecz. o godz. 7.30 urządza Stow. Mężów Kat. przy parafji św. Barbary w lokalu rzeźni miejskiej swe miesięczne zebranie.

Ruda. Miesięczne posiedzenie Katolickiego Koła Abstynentów odbędzie się w niedzielę 15 września o godz. 5 w gimnazjum żeńskiem przy ul. 3 Maja. Ze względu na ważność posiedzenia zaprasza się wszystkich członków oraz zwolenników trzeźwości i tych, co deklaracje podpisali. Goście mile widziani. Zarząd.

SPORT.

Międzyklubowe zawody pływackie w Król. Hucie.

W niedzielę, dnia 15 września r. b. odbędą się na stadjonie w Królewskiej Hucie międzyklubowe zawody pływackie. Zawody te rozpoczną się już o godz. 10 rano.

TEATR I SZTUKA.

Teatr Polski.

Repertuar.

Sobota, dnia 14 b. m. „Złota czaszka" inauguracyjne przedstawienie w sezonie dramatu 1929/30 o godz. 19.30.

Niedziela, dnia 15 b. m. „Złota czaszka" o godz. 19.30.

Poniedziałek, 16 b. m. „Złota czaszka" o godz. 7.30.

Wtorek, dnia 17 b. m. „Straszny Dwór" o godz. 7.30.

Teatr Polski na prowincji.

Piątek, dnia 13 b. m. „Straszny Dwór". Zabrze.

Niedziela, dnia 15 b. m. „Straszny Dwór". Bytom.

Odpowiedzi redakcji.

Obywatelowi w Knurowie. Wobec tego, że wyższa władza (wzgl. starostwo) wdrożyła dochodzenia w sprawie zatargu pomiędzy naczelnikiem gminy, a niektórymi członkami zastępstwa gminnego, korespondencji nie umieścimy. Należy bowiem odczekać wyniku śledztwa.

Emeryt kolejowy. Obok pobieranej dotychczas pełnej renty otrzyma Pan emeryturę policzoną za 15 lat wysługi czyli 50 procent z pełnej. Przy wymiarze doliczą Panu dodatki 10 procent i 15 procent oraz kwaterowe dla samotnego w XIV grupie płacy w punktach, doliczą 60 punktów dodatku ekonomicznego i to stanowić będzie podstawę wymiaru emerytury, która pomnożona przez 43 grosze i podzielona przez 50 procent t. j. połowę zaopatrzenia stanowić będzie w złotych Pańską emeryturę (obok renty) od 1-go września br.. Prawo do zaległości za czas ubiegły gaśnie bez apelacji.

W. R. w Pawonkowie. Podobno obecnie Polska nasza liczy już 30 408 247 mieszkańców, podczas gdy rok temu było o pół miljona mniej.

G. B., Michałkowice. 1. Kwota 1100 marek niemieckich z 1909 roku równa się 1353 zołtym. Z pożyczek hipotecznych należy zwrócić 15 procent przerachowanej sumy. Ponieważ pożyczka była zużyta na przebudowę domu, wierzyciel może żądać dopłaty. — 2. Drugie zapytanie jest niejasne, przeto prosimy o bliższe objaśnienie.

Inwalida wojenny. Pan otrzymał skapitalizowanie dodatku renty wojennej i na tem skończyła się sprawa dodatku. Wydział Skarbowy, oddział Emerytur i Rent w Katowicach wypłaca Panu rentę wojenną bez dodatku. — W sprawie wykreślenia hipoteki radzimy zwrócić się do Delegata Generalnej Prokuratorji w Katowicach o kwit ekstabulacyjny (mazalny).

J. P. Kamionka pod Mikołowem. 1. Przynajmniej 3 lata, a w razie wypadku mniej. — 2. i 3. Nie mają żadnej łączności, dlatego Pan płacić musi uznaniówki, aby nie utracić prawa do kasy pensyjnej. — Na zapytanie czwarte odpowiemy w dodatku „Rolnik".

J. P. 6589 K. 10 000 marek polskich z lutego 1921 roku równają się 83 zł, 150 marek niemieckich z kwietnia 1920 roku 12,45 zołtym. — Obligacja ma 10 złotych, a kupony żadnej wartości. — Radzimy przesłać kwit do Banku Przemysłowców, oddział w Katowicach z prośbą o przeliczenie. — Banku Ludowy w Gliwicach istnieje, przeto należy przesłać książeczkę oszczędnościową do tej instancji z zapytaniem, jaką kwotę Pan może otrzymać za złożone pieniądze.

W. T. w Kosztowach. Hurtownia Raiffeisen wykazuje nadzwyczaj szybkie tempo rozwoju. Bilans za pierwsze półrocze wykazuje: 4 838 960,55 zł w dochodach. Udziały wzrosły do sumy 84 350 zł. Fundusz rezerwowy do przeszło 100 000 zł. Zysk za pierwsze półrocze 1927 roku 72 009 zł.

P. G. w Imielinie. Poborowi rocznika 1911 z Imielina mają się zgłaszać w ciągu miesiąca września do rejestracji w tamtejszym urzędzie gminnym. W miejscu urodzeni powinni przynieść z sobą ostatnie świadectwo szkolne z pozamiejscowi metrykę urodzenia.

Fr. Ch. w Łace. Najbliższa szkoła dla leśniczych znajduje się w Cieszynie. Kurs szkoły jest jedenastomiesięczny i trwa od 1 września do 30 lipca roku następnego. Nauka w szkole jest bezpłatna. Przyjmuje się kandydatów od 17 do 20 lat życia, którzy ukończyli 7 oddziałów szkoły powszechnej, szkoły wydziałowej lub 4 klasy gimnazjum filologicznego lub realnego z wynikiem dostatecznym.

F. W., Siewierz. I. i II. Pan może zwrócić się do Katowic, Rynek 12, Adolf Dörfler, dom specjalny robót ręcznych.

P. D. Chwostek. Pan nie ma prawa do bezpłatnego leczenia, lecz może prosić o zasiłek na ten cel Zakład Ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa w Król. Hucie, jeżeli Pan jest bardzo ubogi i utrzymuje się tylko z renty inwalidzkiej.

H. R. Kończyce. 1. Są tylko kursa dokształcające dla pracowników kolejowych. W każdym razie, radzimy zwrócić się do Dyrekcji Kolei Państwowych w Katowicach. — 2. Należy stawić wniosek do Powiatowej Komendy Uzupełnień w Katowicach.

E. P., Hajduki Wielkie. Szkoły leśnicze znajdują się w następujących miejscowościach: Margonin, pow. Chodzież, woj. poznańskie; Zagórze, poczta Kłobuck, pow. Częstochowa, woj. kieleckie; Balechów, pow. Dolina, woj. stanisławowskie.

Panu Piotrowi M. w Małej Dąbrówce. Termin składania i nadsyłania prac konkursowych na budowę świątyni „Opatrzności Boskiej" upływa z dniem 31 marca 1930 r.

Panu Marcinowi K... Katowice. Jeżeli pana tak sympatycznie zajęli goście z Estonji, to radzimy przeczytać nową rzecz — bardzo zajmującą i pełną uroku „Sagi estońskie" — tłomaczone przez Kazimierza Zawistowicza.

Pannie Stasi J. w Hajdukach. Radzimy teraz przeczytać „Tajemnicza pani" bardzo starannie tłomaczone z angielskiego, przez T. Zielińską. — Powieść napisana przez Florencę Barclay — rodzaj pisania naszej utalentowanej Heleny Mniszek.

Przyjaciółkom w Świętochłowicach Z. i M. Bardzo modne są palta kloszowe przybrane suto futrem — oprócz kołnierza i mankietów, dół palta jest szeroko przybrany też futrem. Futro jest modne z krótkim włosem. — A suknie żywe w kolorach są modne.

„Kawalerowi" w Wodzisławiu. Mężczyzna powinien zawsze chodzić i siadać po lewej stronie kobiety — bez względu na to, czy to osoba młoda, czy starsza — piękna, lub brzydka — bogata, czy uboga. — Jestto piękny zwyczaj oddania czci kobiecie u ludów Cywilizowanych, w przeciwieństwie do dzikich i mahometan, uważających kobietę za towar, który można dowolnie kupować i sprzedawać.

Pannie Joasi K. w Pszczynie. Skarży się panni na brak owoców na konserwy zimowe tego roku. Przypominamy jeszcze głóg. — Wyborna jest z głogu marmelada do ciasta i tortów używana.

„Wdowie" w Starej Wsi. Pyta pani co zrobić, by syn nie podbierał pani pieniędzy? Trudno dać dobrą radę, nie znając okoliczności, w których kształtuje się charakter syna. Przedewszystkiem chować dobrze pieniądze i nie dawać chłopcu sposobności do kradzieży. Radzimy pomówić z księdzem proboszczem. — Bicie nie zawsze pomoże. — Może byłoby dobrze zapisać go do skautów.

J. M. Skrbeńsko. Za jednorazowe czyszczenie komina należy pobierać: a) za komin niemiecki (ponad 21 cm. średniej szerokości) za wysokość 1, II i t. d. piętra za każde piętro 0,12 zł. — b) za komin rosyjski (do 21 cm. średniej szerokości) za wysokość I i II piętra za każde piętro 12 groszy, za każde dalsze piętro 6 groszy, — c) w domach w jednym lub dwóch kominach dolicza się do powyższych należytości na wsi specjalny dodatek w wysokości 7 groszy za każdy komin. — d) za czyszczenie kominów odległych i odosobnionych domów, naprzykład w leśniczówkach itp. obowiązuje podwójna stawka, wymieniona pod a. — e) Należytości za czyszczenie kominów oblicza się od piętra. Piwnice i strychy (poddasze) uważa się za piętro. O ile poddasze jest ponad 4 mtr. wysokie, liczy się je podwójnie. Każde rozpoczęte 4 mtr. uważa się także za osobne piętro. Przepis ten odnosi się również do kominów wolnostojących lub wystających z dachów.

Świerklany 50. Kwota 14 000 marek polskich z września 1922 roku równa się 11.62 złotym.

W. Z. Pawłów. 60 000 marek niemieckich z czerwca 1922 roku równają się 1200 złotym.

A. M. Król. Huta. Ponieważ Pan nie podał dokładnej daty złożenia pieniędzy, nie możemy sum przeliczyć. Od majątku banku zależy, ile może wypłacić za złożone pieniądze.

No. U. 100. Jeżeli sąsiad lub inna osoba używa drogi dłużej niż 30 lat, to Pan nie może zabronić im używania drogi ani chodzenia.

Czytelnikowi z P. Dr. Władysław Michejda, adwokat, biuro w Katowicach, Rynek 12.

Czytelnik - Ornontowice. 1. O piorunochronie napiszemy w dodatku „Rolnik". — 2. Pan nie może zakazać sąsiadowi paść krowy na miedzy, lecz można zażądać odszkodowania za zniszczone plony.

Ceny targowe w Katowicach.

z dnia 12 września 1929 r.

Masło wiejskie za 1 funt	2.80—3.20
Masło mleczarskie za jeden funt	3.30—3.50
Jaja sztuka	0.20—0.22
Mięso.	
Wieprzowina za 1 funt .	1.60—1.80
Wieprzowina bez dokładki (kotlety)	2.20
Wołowina za 1 funt . .	1.50—1.80
Cielęcina za 1 funt . . .	1.50—1.80
Cielęcina bez kości . .	2.20—2.50
Skopowina	1.70—1.90
Okrasa świeża	1.80—1.90
Okrasa wędzona . . .	2.10—2.30
Łój	1.20—1.50
Jarzyny.	
Kapusta biała (główka) .	0.20—0.50
Kapusta modra (główka)	0.40—1.00
Marchew 1 funt	0.25—0.35
Kalarepa (wiązka) . . .	0.30—0.50
Cebula za 1 funt	0.20—0.25
Pomidory za 1 funt . . .	0.50—0.60
Kalafiory sztuka . . .	0.60—0.80
Fasola biała za 1 funt . .	0.60—0.70
Fasola zielona za 1 funt .	0.40—0.45
Ogórki, sztuka	0.10—0.40
Kartofle za centn. (50 kg.)	6.00
Kartofle 16 funtów . .	1.00
Owoce.	
Gruszki doborowe za 1 f.	0.80—1.00
Gruszki II gatunek za 1 f.	0.50—0.60
Jabłka doborowe za 1 f.	1.00—1.20
Jabłka do gotowania za 1 funt	0.40—0.60
Jeżyny za 1 funt	0.60—0.70
Śliwki za 1 funt	0.50—0.70
Grzyby prawdziwe za 1 funt	2.00—2.50
Cytryny sztuka	0.15—0.18
Drób.	
Gołębie	1.50—2.00
Gołębięta	1.25—1.50
Kury	4.00—6.50
Kurczeta	2.25—3.50
Kaczki	4.50—8.00
Gęsi	10.00—12.00

Ceny niezmienione, dowóz ogórków znaczny.

Program radjowy.

Sobota, 14 września 1929.

Warszawa, fala 1.395.3 m.: 11.56 Sygnał czasu, hejnał — 12.05 Płyty gramofonowe — 12.50, 13.00, 15.40, 16.15 Komunikaty — 16.30 Kącik artystyczny — 17.50 Wiadomości z wystawy — 18.00 Słuchowisko dla dzieci — 19.00 Rozmaitości — 20.05 Radjokronika — 20.30 Operetka: „El-Clo“ — 22.45 Muzyka salonowa.

Kraków, fala 314,1 m.: 17,25 Odczyt: „Kalewala“ — epos fiński — 19.00 Rozmaitości — 20.00 Hejnał — 20.05 Przegląd polityki zagranicznej — 19.40 Przegląd turystyczny.

Poznań, fala 336,3 m.: 7.00 Gimnastyka — 12.50 Wiadomości z wystawy — 13.00 Sygnał czasu, hejnał — 13.05 Koncert gramof. — 14.00 Giełda — 16.45 Nauka ang. — 17.05 Odczyt o dziennikarstwie — 17.25 Odczyt o wielkim proroku Arabji — 19.00 Nadprogram — 19.20 Muzyka — 19.45 Gawęda reporterska — 20.00 Sprawy kobiece — 20.15 Kwadrans gospodarczy — 22.45 Radjokabaret — 24.00 Koncert.

Wrocław, fala 325 m.

Gliwice, fala 253 m.: 16.00 Przegląd książek — 16.30 Koncert — 17.30 Przegląd filmowy — 18.10 Esperanto — 18.20 Pamiątki Feuerbacha — 18.45 Odczyt: Rzeczy, które wszyscy musimy znać — 19.10 Płyty gramofonowe — 22.35 Muzyka taneczna.

Berlin, fala 475,4 m.: 14.00 Płyty gramof. — 15.30 Odczyt: Humboldt a wiedza spółczesna — 16.05 Sport — 16.30 Parodje muzyczne — 17.30 Morgan opowiada anegdoty — 18.00 Koncert — 19.30 Sprawozdanie radjokorespondenta: „Kraj bez cienia“ — 20.00 Wesołe słuchowisko, następnie muzyka tan.

Wiedeń, fala 519,9 m.: 11.00 Muzyka — 16.00 Koncert — 18.05 Program dla dzieci — 18.50 Utwory na fortepjan — 19.35 Arje włoskie — 20.00 „Mistrz boksu“, żart w 3 aktach, następnie muzyka.

Katowice, fala 408,7 m.: 16.00 Komunikaty gospodarcze — 16.20 Koncert gramofonowy — 17.20 Skrzynka pocztowa Radjostacji Katowickiej dla dzieci — 17.50 Wiadomości z Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu — 18.00 Słuchowisko z Warszawy dla dzieci p. t.: „Wesoła Wólka“ — 19.00 Rozmaitości — 19.20 Obrazy bohaterstwa polskiego — Z literatury polskiej — 20.05 Radjokronika — 20.30 Koncert z Warszawy. 22.00 Komunikaty z Warszawy — 22.45 Muzyka taneczna z Warszawy.

Niedziela, 15 września 1929.

Katowice, fala 408,7 m.: 10.00 Nabożeństwo z kościołb parafjalnego w Chropaczowie — Chór „Echo“ wykona mszę Żukowskiego — 11.45 Wiadomości Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu — 11.56 Sygnał czasu, hejnał — 12,10 Koncert orikestry dętej policji państwowej — 16.00 Odczyt religijny część I: Teologja a nauki przyrodnicze — 16.20 Odczyt rolniczy: Jesienne przygotowanie pola pod okopowe — 16.40 Najważniejsze wiadbmości i wskazania rolnicze z Warszawy — 17.00 Koncert z Warszawy — 18.35 Słuchowisko popularne — 19.00 Rozmaitości — 19.25 Odczyt z cyklu: Impresje włoskie p. t.: „Capri“ — 20.05 Słuchowjsko pogodne z Krakowa — 20.30 Koncert z Krakowa — 22.00 Komunikaty z Warszawy — 22.45 Muzyka taneczna z Warszawy.

Poniedziałek, 16 września 1929.

Katowice, fala 408,7 m.: 16.00 Komunikaty gospodarcze — 16.20 Koncert gramofonowy — 17,25 Nowości radjowe — 17.50 Wiadomości z Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu — 18.00 Muzyka z Warszawy — 19.00 Rozmaitości — 19.20 Nauka poprawnego mówienia i pisania po polsku dla początkujących — 19.45 Komunikaty Strażactwa Śląskiego — 20.00 Nauka o Polsce — 20.30 Koncert międzynarodowy z Budapesztu — 22.00 Komunikaty z Warszawy — 23.00 Odczyt: Generał Bem.

Nakładem i czcionkami firmy „Katolik“, spółka wydawnicza z ogr. odp. w Bytomiu, Śląsk Opolski. — Za redakcję odpowiedzialny: Franciszek Godula w Król. Hucie.

Podziękowanie!

Wszystkim uczestnikom pogrzebu mojego zmarłego syna **Augustyna,** przedewszystkiem Tow. śpiewu, p. dyrygentowi Budenkowi, orkiestrze i delegacji z kopalni Knurów za odprowadzenie zwłok na cmentarz składamy serdeczne podziękowanie. Szczególnie zaś dziękujemy WP. dyrektorowi Janiszewskiemu i WP. kierownikowi Ulfikowi za użyczenie orkiestry i wysłanie delegacji.

W smutku pogrążona rodzina:

Augustyn Froehlich, żona i dzieci.

WIADOMOŚCI ZE ŚLĄSKA

Sobota 14 września

Uroczystość Podwyższenia św. Krzyża.
Św. Materna, biskupa w Trewirze.
Św. Kornela, papieża i męczennika.

SŁOW.: ZIEMIOMYSŁ.

Oto drzewo Krzyża. Na którem zbawienie świata zawisło. Przyjdźcie, pokłońmy się.

Patrzcie, aby kto was nie oszukał przez filozofję i próżne omamienie wedle ustawy ludzkiej, podług dementów świata, a nie według Chrystusa. (Kol. II. 8).

Zdania: Miłujmy krzyż, żyjmy na krzyżu i umierajmy na nim.

Żyj, jakbyś miał codzień umierać; a pracuj, jakbyś miał wiecznie żyć.

Kalendarz astronomiczny: Słońce wschodzi o godz. 5.17, zachodzi o godz. 18.1. — Księżyc wschodzi o godz. 16.46, zachodzi o godz. —.

Długość dnia: 12 godzin 44 min. — Zmiany powietrza: pięknie. — Jutro: bardzo gorąco połączone z wichrem.

— **Zbiory zbóż w Polsce wedle szacunku urzędowego.** Na podstawie sprawozdań korespondentów rolnych z drugiej połowy sierpnia Główny Urząd Statystyczny dokonał powtórnego szacowania przypuszczalnego zbioru 4 zbóż, które przedstawia się następująco: pszenica 16.4 milj. p., jęczmień 13.7 milj. q., żyto 62 6 milj. q., owies 25.4 milj. q.

Tymczasowe dane powyższe mogą ulec jeszcze nawet większej zmianie, gdyż ostateczne dokładne obliczenia zbiorów zostaną dokonane dopiero w czasie młocki w pełnym biegu.

Urodzaj ziemniaków w chwili obecnej można oszacować w przybliżeniu na 255.1 milj. q. To szacowanie, jako dokonane przed kopaniem ziemniaków, może być traktowane tylko jako pierwsze przypuszczenie.

— **Spis cudzoziemców.** Na mocy okólnika ministerstwa spraw wewnętrznych poszczególne urzędy administracyjne opracowują spisy cudzoziemców, przebywających na terenie Rzeczypospolitej. Spisy te układane są w ten sposób, że wykazują liczbę zarejestrowanych w poszczególnych powiatach cudzoziemców według ich przynależności państwowej. Tak zwani bezpaństwowi ujęci są w oddzielną grupę cudzoziemców o nieustalonej przynależności państwowej.

— **Sklepy połączone z mieszkaniami.** Sklepy z artykułami pierwszej potrzeby muszą być oddzielone od mieszkań. Swego czasu władze wyjaśniły, że przepis ten dotyczy nowych sklepów w stosunku do już istniejących. Zarządzenia przewidywały pewne ulgi tylko w tym wypadku, gdy trudności lokalne nie pozwalają na natychmiastowe zupełne oddzielenie sklepu od mieszkania. Zarządzenia musiały się liczyć z głodem mieszkaniowym i przeto były liberalne, wiadomo bowiem, że dla właściciela sklepu, połączonego z mieszkaniem, natychmiastowe oddzielenie tego mieszkania jest często wprost niemożliwe. Na mocy ostatniego wyjaśnienia Min. Spr. Dew. wzgląd ten odpada w wypadku odsprzedaży sklepu osobie trzeciej, która przedtem przy tym sklepie nie mieszkała.

Ministerstwo wyjaśnia, że nowonabywca, decydujący się na kupno sklepu, winien być traktowany na równi z osobą, która zakłada nowy sklep. Toteż nie może być dopuszczona łączność sklepu z mieszkaniem.

Ulgi w zastosowaniu omawianego wymogu mogą być natomiast utrzymane przy przejściu własności sklepu w tej samej rodzinie, np. z ojca na syna, gdy istnieją nadal trudności, które spowodowały udzielenie tych ulg, np. gdy syn nie posiadał samodzielnego miejsca zamieszkiwania, lecz mieszkał przy ojcu.

Wyjaśnienie to zostało przez wojewodów już zakomunikowane podległym sobie organom, jakoteż wszystkim właścicielom sklepów, korzystającym z owych ulg.

— **Międzynarodowy kongres turystyczny w Warszawie.** W dniu 14-go września b. r. rozpoczyna się w Warszawie Międzynarodowy Kongres Urzędów Turystycznych. W obradach wezmą udział przedstawiciele Norwegji, Czechosłowacji, Belgji, Hiszpanji, Szwajcarji, Węgier, Holandji, Austrji, Jugosławji, Włoch, Turcji, Egiptu i egzotycznego Equadoru. Jak się dowiadujemy, w najbliższych dniach oczekiwane są dalsze zgłoszenia szeregu krajów, które wezmą również udział w kongresie. Rząd zdając sobie dokładnie sprawę z doniosłości tego rodzaju kongresu, udzielił lokalu w pałacu Prezydjum Rady ministrów na miejsce obrad. Pozatem minister robót publicznych Moraczewski dokona osobiście otwarcia kongresu, a po posiedzeniu inauguracyjnem wyda na cześć uczestników zjazdu śniadanie. Właściwe obrady kongresu obywać się będą w Poznaniu, Krakowie i Zakopanem. Zamknięcie obrad nastąpi w Zakopanem. W programie obrad przewidziane jest również zwiedzanie szeregu miast Polski. Nadmienić należy, że wraz z uczestnikami kongresu przybędą również i dziennikarze zagraniczni, którzy z okazji kongresu pragną zwiedzić Polskę. Dotychczas zgłoszono przybycie dziennikarzy z Węgier, Czechosłowacji i Holandji.

— **Wywłaszczenie ze względów wyższej użyteczności.** Ministerstwo sprawiedliwości opracowuje obecnie projekt ustawy o wywłaszczeniu ze względów wyższej użyteczności, naprzykład budowy kolei żelaznych, dróg itp. Obowiązujące dotychczas na terenie państwa przepisy dzielnicowe, dotyczące tej sprawy nie obejmują wszystkich tych wypadków, których wywłaszczenie winnoby nastąpić. Współczesne bowiem życie gospodarcze i kultura stwarzają znacznie więcej wypadków przymusowego wywłaszczenia, aniżeli przewidują dotychczasowe normy prawne.

Przyszła ustawa nie tylko uchyla chaos, panujący dotychczas w tej dziedzinie, ale ponadto obejmuje ona wszystkie te cele wyższej użyteczności, które powstają w miarę rozwoju kultury materjalnej i moralnej. W ten sposób zostanie stworzona jedna norma dla wszystkich wypadków wywłaszczenia z wyjątkiem wywłaszczenia na cele reformy rolnej, unormowanej osobną ustawą.

— **Dur brzuszny.** W okólniku do wojewodów ministerstwo spraw wewnętrznych wskazuje, że dur brzuszny czyli tyfus należy do chorób epidemicznych, u nas rozpowszechnionych. Od kilku lat nasilenie duru pozostaje na tym samym poziomie, mimo wysiłku władz. Ilość chorych w Polsce na tyfus waha się pomiędzy 15 a 16 tysiącami. Umiera przeciętnie 10 proc. W sprawie walki z durem uchwalono przeprowadzić możliwie w każdym przypadku badanie bakterjologiczne i dążyć do poprawy rejestracji. Zwrócono uwagę na rozpowszechnienie szczepień. W roku ubiegłym dokonano szczepień około 90 tysięcy. Wodociągi w miastach winny być obowiązkowo często badane. Podejrzana woda w wodociągach musi być odkażona. To samo dotyczy wody na dworcach kolejowych i w szkołach.

— **Sprawy obywatelstwa polskiego.** Interesenci, pragnący otrzymać stwierdzenie obywatelstwa polskiego, zmuszeni są do załatwiania całego szeregu formalności zarówno w magistracie, jak i w starostwach grodzkich, co zajmuje sporo czasu. — W związku z tem komisarjat rządu, zamierza utworzyć delegaturę starostw przy dziale dowodów osobistych magistratu, któraby odręcznie załatwiała sprawy obywatelstwa.

— **Pomoc lekarska dla kolejarzy.** Po wydaniu pragmatyki służbowej i przepisów emerytalnych, ministerstwo kolei ogłosiło obecnie rozporządzenie o pomocy lekarskiej dla pracowników kolejowych. W myśl tego rozporządzenia, kolejarze i ich rodziny korzystać mogą z bezpłatnej pomocy lekarskiej i środków aptecznych za opłatą ¼ taksy. Dla pracowników etatowych pomoc trwać może najdłużej rok, a dla nieetatowych 39 tygodni.

— **Rozwój rzemiosła polskiego.** Według przeprowadzonej ostatnio przez ministerstwo przemysłu i handlu statystyki, rzemiosło polskie jest liczebnie bardzo rozwinięte.

Wspomniana statystyka wykazuje, że ogółem mamy w Polsce 319 300 warsztatów rzemieślniczych, zatrudniających ogółem 886 200 pracowników. Jeżeli przyjmiemy, że przeciętnie rodzina rzemieślnicza składa się z 2 do 3 osób, to dojdziemy do wniosku, że około 3 miljonów obywateli polskich żyje z rzemiosła.

Jeżeli chodzi o liczebność poszczególnych zawodów rzemieślniczych, to statystyka wykazuje według branż: skórzana — 95 150 zakładów i 247 910 zatrudnionych, spożywcza — 63 340 zakładów i 185 400 pracowników, metalowa — 53 440 zakładów i 150 370 pracowników, drzewna — 42 570 zakładów i 110 640 pracowników, włókiennicza — 48 830 zakładów i 129 120 pracowników.

— **Budowa olbrzymiej stacji radjowej.** W tych dniach zapadła w Warszawie ostateczna uchwała budowy olbrzymiej stacji radjowej w okolicach Warszawy. Nową stację, zwaną „Wielką Warszawa“, będzie można słyszeć w promieniu 400 km na detektor. Do budowy olbrzyma radjowego przystępuje Polskie Radjo już w październiku roku bieżącego. Nowa stacja będzie dziesięciokrotnie silniejsza od obecnej.

— **Bank Polski nie ogranicza kredytu pod zastaw zboża.** Wobec pojawiających się pogłosek, jakoby Bank Polski zmniejszył uchwalone pierwotnie kredyty na rejestrowany zastaw rolniczy w wysokości 30.000.000 zł. Bank Polski stwierdza, że pogłoski te są nieprawdziwe i że Bank Polski gotów jest nawet podwyższyć kwotę 30 miljonów złotych po wyczerpaniu obecnie przyznanych kredytów.

Tak samo nie było wypadku, by Bank Polski zmniejszył jakiejkolwiek instytucji kredyt na cel ten już przyznany. Przydzielanie kredytu rozpoczęło się 9 sierpnia i osiągnęło dotychczas sumę 24 miljonów złotych.

— **Tydzień samowystarczalności.** Liga samowystarczalności gospodarczej przystępuje w bieżącym sezonie do wzmożonego propagowania wytwórczości krajowej. W tym celu przygotowuje osobny Tydzień samowystarczalności gospodarczej, który odbędzie się w końcu października roku bieżącego. Posiedzenie głównego komitetu wymienionej Ligi odbędzie się 5 października. Komitet ten składać się będzie z 80 najwybitniejszych przedstawicieli życia gospodarczego Polski.

— **Bezprawne przebywanie cudzoziemców w Polsce.** Władze administracyjne stwierdziły wypadki bezprawnego przebywania obywateli państw obcych na terytorjum Polski. Cudzoziemcy, posiadający dowody jedynie na tranzyt przez Polskę, pozostają w celu osiedlenia się w kraju. W każdym przypadku stwierdzenia bezprawnego pobytu na terenie państwa polskiego, cudzoziemcy odstawiani będą przymusowo do właściwej granicy i za pozostanie w kraju jedynie na podstawie wizy tranzytowej karani będą grzywną do 1000 zł. i 3 miesiące więzienia.

— **Przepisy o fotografach podróżnych.** Jak donoszą pisma warszawskie projektuje się wydanie przepisów o fotografach wędrownych, które to przepisy obejmą tylko fotografów uprawiających zawodowo ten zawód. Każdy fotograf będzie się musiał wykazać z absolutnej lojalności, a dopiero po jej stwierdzeniu otrzyma koncesję na fotografowanie po wsiach i miasteczkach. Co się tyczy amatorskich zdjęć, to i w tej sprawie wydane będą pouczenia dla władz co do traktowania takich osób.

— **Zjazd pracowników polskich.** Drugi zjazd pracownków polskich w Warszawie odbędzie się w dniach od 29 września do 2 października b. r. Program zjazdu obejmuje zagadnienia z dziedziny kodyfikacji prawa cywilnego, karnego, administracyjnego i państwowego. Oprócz referatów polskich prawników, wygłoszą odczyty o najnowszych zagadnieniach ustawodawstwa zagraniczni uczeni.

— **O wysoki poziom moralny w szkołach.** W związku z rozpoczęciem nowego roku szkolnego zwróciły kuratorja okręgów szkolnych zgodnie z zaleceniem ministerstwa oświaty uwagę przełożonych średnich zakładów naukowych na konieczność utrzymania wysokiego poziomu moralnego wśród uczniów. Rady pedagogiczne w wypadku stwierdzenia, że jakiś z wychowanków wywiera zgubne wpływy na swych rówieśników, stosować mają najostrzejsze sankcje do wydalenia ze szkoły włącznie.

Województwo śląskie.

* **Czeski minister w przejeździe do Poznania.** W drodze z Pragi do Poznania przejeżdżał przez Katowice w czwartek rano czeski minister przemysłu i handlu, Nowak, wraz z 7 wyższymi urzędnikami tegoż ministerstwa. Na dworcu w Katowicach powitał ministra wicewoj. dr. Żurawski i burmistrz miasta Katowic dr. Kocur. Minister Noak spożył śniadanie w klubie kolejowym na dworcu, poczem następnym pociągiem odjechał do Poznania.

* **Parlamentarjusze francuscy na Śląsku.** W czwartek w południe przybyła z Krakowa do Katowic wycieczka

parlamentarzystów francuskich. Na dworcu, bogato udekorowanym zielenią, powitali wycieczkę przedstawiciele władz i urzędów. Wśród dźwięków hymnów narodowych, polskiego i francuskiego, goście udali się do Chorzowa celem zwiedzenia Państwowej Fabryki Związków Azotowych, a następnie zwiedzili hutę królewską i Skarboferm, poczem odbył się bankiet.

* **Ile węgla wydobyto?** Wedle danych Górnośląskiego Związku Przemysłowców Górniczo-Hutniczych wydobycie węgla na polskim Górnym Śląsku wyniosło w sierpniu 1929 r. 2.938.818 tonn na 26 dni roboczych (w lipcu 3.001.311 t. na 27 dni roboczych). Przeciętnie na 1 dzień roboczy 113.039 tonn (111.160). Zużycie węgla na własne zapotrzebowanie kopalń 225.912 t. (251.269). Zbyt na obszarze polskiego Górnego Śląska 634.850 t. (616.786) — w pozostałych częściach Polski 927.588 t. (950.911) — razem w kraju 1.562.438 t. (1.567.697). Eksport 1.187.149 t. (1.130.734). Całkowity zbyt węgla 2.749.587 t. (2.698.431). Zapas węgla z końcem miesiąca 559.695 t. (599.122). Kopalnie zażądały pod węgiel 242.323 wagonów — podstawiono 236.548 wagonów — brakło 5.775, czyli 2,4%.

Z Katowickiego.

Katowice. (Pogrzeb ś. p. Wiktora Retzlaffa.) W czwartek, dnia 12 września odbył się pogrzeb śp. Wiktora Retzlaffa, ostatnio dyrektora Banku Ludowego w Katowicach. Udział w pogrzebie był liczny. Przybyli niemal wszyscy pracownicy na niwie narodowej i społecznej z czasów przedwojennych, których szeregi niestety maleją z roku na rok. Przybyły także delegacje poszczególnych instytucyj bankowych oraz delegacja Tow. gimnastycznego „Sokół" z sztandarem. Z Śląska Opolskiego, na którego terenie nieboszczyk pracował przeszło ćwierć wieku, nie omieszkali oddać ostatniej przysługi Zmarłemu Związek Spółdzielni Śląskich z p. dyrektorem Weberem na czele, zarząd i rada nadzorcza Banku Ludowego w Bytomiu oraz przedstawiciele reszty banków polskich. O godz. 3½ po południu wyruszył kondukt żałobny z szpitalu miejskiego w Katowicach na cmentarz w Załężu. Kondukt prowadził Wielebny ks. wikary Broy z kościoła katedralnego śś. Piotra i Pawła, który w imieniu Zmarłego i jego rodziny podziękował uczestnikom za liczny udział w pogrzebie. Modlitwą za spokój duszy Zmarłego zakończył się smutny obrzęd pogrzebowy.

Katowice. (Okropny wypadek kolejarza). Zatrudniony na kolejach państwowych bagażowy Emil Kandziora wypadł z pociągu osobowego podczas jazdy do Bytomia. Wypadek zdarzył się na terenie niemieckim, przeto Kandziorę odstawiono do szpitala w Bytomiu. Nie wiadomo, czy wyzdrowieje. Kandziora uderzył głową tak silnie o ziemię, że utracił przytomność.

— (Aresztowanie przemytnika). Zawodowy przemytnik Ignacy Czajka z Katowic został aresztowany. Wartość przemyconych w niedługim czasie towarów wynosi 20 tysięcy zł. Czajka przemycał przeważnie towary kosmetyczne i galanteryjne.

— (Noworodek na torze kolejowym). Pewna osoba, pochodząca z powiatu jarosławskiego została odstawiona do lecznicy w Katowicach, gdyż istniało podejrzenie, że codopiero stała się matką. Nieco później znaleziono niemowlę na torze kolejowym pomiędzy Katowicami a Wielkiemi Hajdukami. Noworodka odstawiono również do szpitala miejskiego. O wypadku uwiadomiono władze, gdyż chodzi w tym wypadku o porzucenie noworodka.

Mysłowice. (Samobójstwo). Czeladnik ślusarski Henryk Mroczka z Mysłowic popełnił samobójstwo przez powieszenie. Zwłoki samobójcy znaleziono w lesie księcia pszczyńskiego w okolicy Murcek.

Giełda.

W **Katowicach** płacono w dniu 12 września: za 100 złotych 47.03 marek niemieckich za 100 marek niemieckich 212.60 złotych.

W **Warszawie** płacono w dniu 12 września: za 100 franków francuskich 34.80½ zł., za 100 franków szwajcarskich 171.34½ zł., za 100 koron czeskich 26.33 zł.

W **Poznaniu** płacono w dniu 11-go września za 100 kg. żywej wagi: krowy i jałówki o największej wartości rzeźnej 162—170, krowy i jałówki mięsiste do 7 lat 148—158, krowy i jałówki średnie 126—136, krowy i jałówki chude 90—100. — Cielęta o największej wartości rzeźnej 230 do 250, cielęta średnie tłuste 210—226, cielęta lichsze 190—200, cielęta chude 150 do 180. — Świnie ponad 150 kg. żywej wagi 256—264, świnie od 120 do 150 kg. żywej wagi 248—252, świnie od 100 do 120 kg. żywej wagi 240 do 246, świnie od 80 do 100 kg. żywej wagi 220—228, świnie ponad 80 kg. żywej wagi 200—210. Maciory i knury 190.

Roździeń w Katowickiem. (Rejestracja rocznika 1911). W czasie od 15 września do 15 października odbędzie się rejestracja wszystkich, istotnie w Roździeniu mieszkających mężczyzn rocznika 1911. Zgłoszenia należy dokonać w czasie od godz. 8 do 15 w gminnym biurze wojskowem, w soboty od godz. 8 do 13. Przy zgłoszeniu należy przedłożyć metrykę urodzenia.

Giszowiec w Katowickiem. (Wystawa drobiu). Przypominamy, że w niedzielę 15 września odbędzie się w lokalu Sznapki doroczna wystawa drobiu i ogrodnictwa. Wystawę urządza miejscowe towarzystwo drobiu i ogrodników. Po wystawie wręczenie premji.

Brynów w Katowickiem. (Katastrofa samochodowa). Na szosie pomiędzy Katowicami a Brynowem najechał samochód osobowy na drzewo przydróżne. Znajdujący się w aucie pasażerowie Józef Machoń i Domogałówna z Katowic oraz Jerzy Wroża z Ligoty zostali wyrzuceni na bruk szosy, przyczem doznali ciężkich obrażeń. Machonia, Domogałównę i Wróża odstawiono do szpitala miejskiego w Katowicach. Kierowca samochodu Józef Struchlik z Katowic, chociaż wyszedł bez szwanku, przelękł się tak bardzo, że zbiegł, pozostawiając znacznie uszkodzone auto na szosie.

Siemianowice. (Uroczystość parafjalna). Doroczny odpust Podwyższenia Krzyża św. w kościele św. Krzyża w Siemianowicach odbędzie się w niedzielę 15 września.

— (Skutki porywczości). Pewien nauczyciel w Siemianowicach ukarał 11-letniego synka inwalidy B. Ojciec rozgniewał się bardzo, słysząc, że chłopak został ukarany z powodu nieuczęszczania do szkoły ze względu na to, że ma strach przed nauczycielem, który go często bije. Inwalid B. udał się do budynku szkolnego, gdzie nauczyciela obrzucił wyzwiskami, nie dopuszczając go nawet do słowa, gdy tenże chciał ojca uwiadomić, że chłopak był leniwy i zachowywał się łobuzersko podczas nauki szkolnej. W tych dniach inwalid B. stawał przed sądem i tłumaczył się, że był bardzo wzburzony i rozgoryczony. Sąd skazał go na 50 zł. kary pieniężnej. — Zdarza się często, że ojciec lub matka ukaranego w szkole dziecka postępują tak jak inwalida B. z Siemianowic, wskutek czego następnie mają różne troski i muszą płacić karę. Tak postępować nie należy. Najpierw należy przekonać się, z jakiego powodu dziecko zostało ukarane. Jeśli nauczyciel dziecko ukarał bez istotnej przyczyny lub przekroczył miarę w karaniu, należy żądać od lekarza świadectwa lekarskiego, następnie wysłać zażalenie do inspektora szkolnego, a w ciężkich wypadkach do sądu. Lecz nigdy nie należy wyzywać nauczyciela wzgl. nauczycielki w budynku szkolnym lub ich prywatnem mieszkaniu.

Z Król. Huty.

Król. Huta. (Włamanie do piwnicy). Podczas jednej z ubiegłych nocy dokonano włamania do piwnicy handlarki Marji Żmudzińskiej, ul. Wolności 41. Włamywacze skradli zapas nabiału i inne towary. Stwierdzono, że sprawcami są Feliks Szneider, Paweł Pruchnik i Józef Brzezina. Skradziony towar nabył Berek Rabsztein. Sprawę skierowano do sądu.

Z Świętochłowickiego.

Świętochłowice. (Kradzież części maszynowych). Na szkodę huty Falwy skradziono różne części do maszyn z bronzu. Łup złodziejski waży 450 kg. Kradzieży dokonał robotnik Karol Wygacz. Sprawca porozbijał skradzione części maszynowe, następnie sprzedał je jako łom bronzowy.

Z Rybnickiego.

Rybnik. (Z kroniki pożarowej powiatu rybnickiego). Z niewiadomej przyczyny wybuchł pożar w stodole Teodora Sosny w Skrzyszowie. Ogień zniszczył stodołę doszczętnie. — W tym samym dniu szalał wielki pożar w Jastrzębiu Górnym, gdzie spalił się dom Fr. Salamona. Przyczyny wybuchu ognia nie stwierdzono. — Wskutek krótkiego spięcia przewodów elektrycznych wybuchł pożar w stodole rolnika Stanisława Raczka w Piecach. Z wielkiej stodoły, napełnionej tegorocznymi zbiorami, pozostała kupa popiołu.

Makoszowy w Rybnickiem. (Ruch budowlany). Gmina buduje halę gimnastyczną i dom mieszkalny dla nauczycieli. Oferty należy składać do 16 września godz. 13 w urzędzie gminnym.

Z Lublinieckiego.

Lubliniec. (Sprawy komunalne). Przed kilku dniami odbyło się posiedzenie rady miejskiej. Aby zmniejszyć nędzę mieszkaniową, przedewszystkiem wskutek przymusowych wydaleń z mieszkań czyli tak zwanych eksmisyj, miasto wybuduje baraki dla eksmitowanych. Prace budowlane powierzono przedsiębiorcy Zowadzle, który postawi mieszkanie dla 8 rodzin. Wniosek komitetu obchodu 10-lecia pierwszego powstania o przyznanie subwencji został odrzucony. Magistrat proponował uchwalić na ten cel 3 tysiące zł. — Następnie uchwalono sprzedać aparat radjowy umieszczony w drzewie na rynku, ponieważ naprawa aparatu kosztuje wiele pieniędzy. — Dawniejsza ujeżdżalnia zostanie przebudowana na strażnicę dla straży pożarnej. — Wniosek województwa o odstąpienie drogi granicznej przy lesie obok zakładu dla obłąkanych postanowiono przyjąć tylko jako zamianę na równie wielką parcelę. — Dalsze środki potrzebne na uiekszenie ulicy Sienkiewicza zostały uchwalone. — Miasto buduje ustęp dla publiczności przy placu św. Mikołaja. — Droga do stadjonu leśnego otrzyma nawierzchnię smołową. — Zniszczone przez ostatnie silne mrozy drzewka wiśniowe na ulicy Dworcowej zostaną usunięte. Po obu stronach wymienionej ulicy będą zasadzone drzewka odporniejsze na mrozy, mianowicie kasztany.

Kochcice w Lublinieckiem. (Zamykać mieszkania). Z niezamkniętego mieszkania Wincentego Piki skradziono portfel zawierający 130 zł, legitymacje na zniżkę kolejową oraz kartę członkostwa Związku Powstańców Śląskich. Na wsiach zdarza się często, że gospodyni wyjdzie z domu celem załatwienia interesu lub na robotę w polu, a drzwi sieni, nawet izby zostawi otwarte. Nic więc dziwnego, że sposobność do łatwej kradzieży wykorzystują wędrowne osoby lub cyganki, wałęsające się w powiecie lublinieckim.

Z Cieszyńskiego.

Zebrzydowice w Cieszyńskiem. (Strajk). W tych dniach zastrajkowało przez 2 godziny 68 robotników, zatrudnionych przy budowie dworca kolejowego. Robotnicy ci żądali 10 proc. podwyżki zarobków, począwszy od 1 lipca 1929 r. ze względu na to, że kierownika firmy „Kilof" inżyniera Kwiatkowskiego na miejscu nie było, robotnicy rozpoczęli pracę na nowo. Spokój nie został zakłócony.

Z całej Polski.

Kraków. (Nielegalna uprawa tytoniu). Pisma krakowskie donoszą, że na terenie powiatu limanowskiego wzmogła się w ostatnich latach w sposób zastraszający nielegalna uprawa roślin tytoniowych i to w wielkich ilościach. Mimo zakazu, tytoń jest uprawiany nawet w miejscach niedostępnych gór i lasów, gdzie rzadko dociera ludzka stopa. Urząd kontroli skarbowej przedsięwziął w ostatnich dniach szereg obław za nielegalną uprawą i w przeciągu krótkiego czasu zniszczył kilkaset metrów kwadratowych roślin tytoniowych, zaś winni są pociągani do surowej odpowiedzialności.

Toruń. (Nowa szkoła rolnicza). Ministerstwo rolnictwa przystępuje w najbliższym czasie do budowy średniej szkoły rolniczej w Malinowie na Pomorzu. Plany budowy są już zatwierdzone i budowa będzie rozpoczęta jeszcze w ciągu roku bieżącego. Szkoła rolnicza otrzyma najnowsze urządzenia, przyczem przy szkole powstanie internat. Budowa potrwa rok.

Warszawa. (Śmiertelne zatrucie nikotyną). Inżynier budowlany 47-letni Józef Łapiński z Warszawy został odstawiony do lecznicy. Lekarz stwierdził zatrucie nikotyną. Łapiński był nałogowym palaczem. — W związku z tem zwracamy uwagę, że tytoniu nie należy palić natychmiast po wyrwaniu zęba, gdyż w tym wypadku prawie zawsze grozi niebezpieczeństwo zatrucia nikotyną. Z tego powodu należy zapytać się dentysty.

Łuck. (Świnie pożarły dziecko). Wieśniaczka Ewa Mielnikowa mieszkająca w Niświeżu, powiat łucki, wyszła w pole na robotę, pozostawiając w domu 9 miesięczne dziecko. W przedsionku izby zostawiła dwie świnie. Kiedy Mielnikowa wróciła z pola, przedstawił się jej straszny widok. Na podłodze izby leżały obgryzione przez świnie zwłoki dziecka.

Z dalszych stron.

Rzym. (Pierwsza rozprawa sądowa w państwie watykańskiem). Utworzony ostatnio trybunał sądowy państwa Watykańskiego rozpocznie wkrótce swą działalność. Pierwszą sprawą, jaką rozpatrzy trybunał, będzie sprawa fotografa, niejakiego Albertelli'ego, który wbrew obowiązującym przepisom przekroczył granicę nowego państwa mając przy sobie aparat fotograficzny.

Ukarany matkobójca.

Przed Izbą Karną w Król. Hucie odbyła się w czwartek rozprawa przeciwko 20-letniemu matkobójcy, Józefowi Prokopowi z Orzegowa, który dnia 8 września ub. r. zamordował w bestjalski sposób matkę swoją za odmówienie mu wydania pieniędzy na hulankę. Po dokonaniu czynu zrabował jej kilkaset złotych z oszczędności, poczem wyjechał w Poznańskie, gdzie został aresztowany. Prokop oskarżony był o zbrodnię z § 211. przewidującego karę śmierci, względnie dożywotnie więzienie. Sąd, uwzględniając jako okoliczność łagodzącą cierpienie Prokopa na epilepsję, skazał go na 15 lat ciężkiego więzienia.